

Helsingin hovioikeus

Päätös

Nro 247

Antamispäivä
18.2.2015

Diaarinumero
S 14/1934

Ratkaisu, johon on haettu muutosta

Helsingin kärjäoikeus 28.4.2014 nro 18861

Asia

Oikeustoimen pätemättömyys ym.

Valittaja ja vastapuoli

Aalto-yliopiston ylioppilaskunta

Vastavalittaja ja vastapuoli

Helsingin kauppätieteiden ylioppilaiden säätiö

Vaatus

Helsingin kauppätieteiden ylioppilaiden säätiö (jäljempänä KY-säätiö) on valitusasiassa, jossa Aalto-yliopiston ylioppilaskunta (jäljempänä AYY) on kanteensa toistaen vaatinut muun muassa, että Helsingin kauppakorkeakoulun ylioppilaskunnan (jäljempänä KY), antaman, viiden 17.11.2008 päivätyn lahjakirjan mukaiset lahjat julistetaan pätemättömiksi tai jätetään oikeustoimilain 36 §:n nojalla huomioon ottamatta tai että KY-säätiö veloitetaan palauttamaan AYY:lle lahjoitettu omaisuus pääosin, vastauksessaan AYY:n valitukseen toistanut vaatimuksensa, että AYY:n kanne jätetään tutkimatta.

AYY:llä ei ollut asiavaltuutta. AYY ei ollut ollut lahjoitustoimen osapuoli. AYY:llä ei ollut myöskään lakiin, seuraantoon tai sopimukseen perustuvaa oikeutta käyttää asiassa puhevaltaa. Lahjoitettu omaisuus ei ollut siirtynyt AYY:lle eikä AYY:lle ollut aiheutunut lahjoituksista velvollisuuksia. Lahjoituspäätökset oli tehty ja pantu täytäntöön ennen kuin AYY oli perustettu ja KY:n omaisuus siirtynyt sille. Myöhemmin voimaan tulleilla laeilla ei voinut olla merkitystä arvioitaessa lahjoitusten pätevyyttä. AYY ei ollut ollut KY:n seuraaja vaan uusi oikeushenkilö. Väite paremmasta oikeudesta lahjoitettuun omaisuuteen ei perustanut AYY:lle asiavaltuutta. Kanne ei myöskään koskenut sitä. AYY:lle ei ainakaan ollut voinut siirtyä laajempia oikeuksia kuin mitä KY:llä oli ollut. KY ei olisi voinut vaatia tekemiään lahjoituksia pätemättömiksi yhteisöoikeudellisin perustein vaan tällainen oikeus oli kuulunut KY:n jäsenille. AYY:llä ei ollut lahjoitusten tekoaikaan

ollut sellaista oikeutta, johon niiden pätemättömyys voisi vaikuttaa. AYY:llä ei näin ollen ollut oikeussuojan tarvetta.

Yleinen tuomioistuin ei ollut toimivaltainen tutkimaan asiaa. Asia oli myös ratkaistu korkeimmassa hallinto-oikeudessa lainvoimaisesti ja ratkaisu oli saanut oikeusvoiman.

Lausumat

Helsingin kauppätieteiden ylioppilaiden säätiö on 30.12.2014 toimittanut hovioikeudelle siltä pyydetyn lausuman. Säätiö on pitänyt tarkoituksenmukaisena, että kanteen tutkimatta jättämistä koskevat vaatimukset ratkaistaan kirjallisesti ennen pääasiaa.

Aalto-yliopiston ylioppilaskunta on 9.1.2015 toimittanut hovioikeudelle siltä pyydetyn lausuman. AYY ei ole vastustanut, että kanteen tutkimatta jättämistä koskevat vaatimukset ratkaistaan erikseen kirjallisesti.

AYY on kiistänyt KY-säätiön vaatimukset tutkimatta jättämisestä. AYY:llä oli asialegitimaatio. AYY:llä oli parempi oikeus lahjoitettuun omaisuuteen kuin KY-säätiöllä tai joka tapauksessa sellainen oikeudellinen asema, että se voi vaatia lahjoitusten vahvistamista pätemättömäksi ja lahjoitetun omaisuuden palauttamista itselleen.

KY:n yleisseuraajana AYY:llä oli oikeus vedota kaikkiin sellaisiin pätemättömyysperusteisiin, joihin KY olisi voinut vedota.

Yleisellä tuomioistuimella oli myös toimivalta asiassa. Kysymyksessä oli varallisuusoikeudellinen velvoitekanne. Kanneperusteet olivat yksityisoikeudellisia. Hallintotuomioistuin ei ollut tutkinut tai ratkaissut samaa asiaa.

Hovioikeuden ratkaisu

Asiavaltuus

Asiavaltuudella tai -legitimaatiolla tarkoitetaan oikeutusta käydä oikeutta asianosaisena omissa nimissään oikeudenkäyntiin saatetusta oikeudellisesta vaatimuksesta. Tämä edellytys on ehdoton ja sen puuttuminen johtaa siihen, että kanne jätetään tutkimatta.

Tällainen asiavaltuus on kuitenkin pidettävä erillään kanteen aineellisoikeudellisesta hyväksyttävyydestä tai hylättävyydestä. Varallisuusoikeudellisissa asioissa kantajan väite hänellä olevasta oikeudesta vastaajaa kohtaan synnyttää myös asiavaltuuden. Itse oikeudenkäynti koskee sitä, pitääkö kantajan väite tuon oikeuden olemassaolosta paikkansa. Tutkinta on jutun aineellisoikeudellista tutkimista. Väite asiavaltuuden puuttumisesta on siten tällaisessa tilanteessa asiaväite eikä prosessiväite. Kantajalta ei voida evätä oikeutta saada väitettään tutkituksi (KKO 2007:18 ja KKO 1994:125 sekä Lappalainen, Juha: Siviiliprosessioikeus I. Helsinki 1995, s. 274-275). AYY:n väite siitä, että sillä on asiavaltuus asiassa, koskee kanteen aineellisoikeudellista hyväksyttävyyttä tai hylättävyyttä. Näin ollen KY:n vaatimus siitä, että AYY:n kanne tulisi jättää tutkimatta puuttuvan asiavaltuuden

vuoksi, on hylättävä.

Yleisen tuomioistuimen toimivalta

Helsingin hallinto-oikeus on päätöksellään 9.9.2009 numero 09/0756/1 hylännyt lahjoituksia koskevasta KY:n edustajiston kokouksen 30.10.2008 päätöksestä tehdyn valituksen. Valituksenalaisessa päätöksessä KY:n edustajiston kokous oli päättänyt niiden lahjoitusten antamisesta, joita koskevien lahjakirjojen pätemättömäksi julistamista ynnä muuta AYY on kanteessaan vaatinut. Hallinto-oikeus on katsonut, että omaisuuden luovuttamista koskevaa päätöstä ei voida pitää lain, asetuksen tai ylioppilaskuntaa koskevien muiden määräysten vastaisena. Korkein hallinto-oikeus ei ole päätöksellään 31.12.2009 numero 3736 muuttanut Helsingin hallinto-oikeuden päätöksen lopputulosta.

Lahjoituspäätöksen aikaan voimassa olleen ylioppilaskunta-asetuksen (6.2.1998/116) 6 §:n mukaan ylioppilaskunnan päätökseen haetaan muutosta valittamalla lääninoikeuteen niin kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Sen lisäksi, mitä hallintolainkäyttölaissa säädetään, ylioppilaskunnan jäsen saa hakea muutosta ylioppilaskunnan edustajiston ja hallituksen sekä 2 §:n 2 momentissa tarkoitetun toimielimen päätökseen sillä perusteella, että päätös on syntynyt laista, asetuksesta tai ylioppilaskuntaa koskevistä määräyksistä poikkeavassa järjestyksessä tai on muuten lain, asetuksen tai ylioppilaskuntaa koskevien määräysten vastainen.

Hallintotuomioistuimen toimivaltaan kuuluu tutkia oikeustoimia koskevien päätösten lainmukaisuus julkisoikeudellisten säännösten kannalta. Hallintotuomioistuimella ei sen sijaan ole toimivaltaa arvioida, onko tällaista päätöstä tehtäessä noudatettu yksityisoikeudellista lainsäädäntöä (KHO 1999:64, KHO 1996 A 8 ja Mäenpää, Olli: Hallintoprosessioikeus. Helsinki 2007. Toinen, uudistettu painos, s. 181). Hallintotuomioistuimissa on tutkittu lahjoituspäätöksen lainmukaisuus ylioppilaskuntaa koskeneen lain, asetuksen ja määräysten kannalta. AYY:n kanne puolestaan perustuu pääosin siihen, että lahjoituksissa ei olisi noudatettu varallisuus oikeudellisista oikeustoimista annetun lain säännöksiä. Hovioikeus katsoo sen vuoksi, että hallintotuomioistuin ei ole tutkinut ja ratkaissut samaa asiaa. Täten KY-sääntöön vaatimus jättää kanne tutkimatta sillä perusteella, että yleisellä tuomioistuimella ei olisi toimivaltaa asiassa, on hylättävä.

Päätöslauselma

Kanteen tutkimatta jättämistä koskevat väitteet hylätään.

Muutoksenhaku

Muutosta tähän ratkaisuun saa hakea pääasiantarkistuksen yhteydessä.

Helsingin hovioikeuden puolesta:

Asian ovat ratkaisseet: hovioikeudenlaamanni Risto Jalanko
hovioikeudenneuvos Åsa Nordlund
määräaikainen hovioikeudenneuvos Kristina Isaksson

Esittelijä: viskaali Marika Kari

Ratkaisu on yksimielinen.